

СТАНОВИЩЕ

на дисертационния труд на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева
на тема *A Multi-Process Cognitive Model for Investigating Text and Discourse*

(Многопроцесен когнитивен модел за изследване на текст и дискурс)

за придобиване на научната степен „доктор на науките“

в направление *2.1. Филология, докторска програма Германски езици (Лингвистика на текста и анализ на дискурса – английски език)*

Автор на становището: проф. д-р Петя Начева Осенова, СУ „Св. Кл. Охридски“

Данни за конкурса

Със заповед № РД-38-120 от 10.03.2023 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“ съм определена за член на журито по защитата на дисертационния труд на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева.

Представеният набор от материали от кандидатката включва всички необходими документи по процедурата. Доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева е изпълнила напълно и коректно минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

Спазени са всички изисквания на ЗРАСРБ, на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“. Проверката със системата Антиплагиат показва, че трудът на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева е оригинален и авторов. Авторефератът (102 стр.) коректно отразява съдържанието на дисертационния труд. Изведени са единайсет приноса, които представят ясно и детайлно добавената стойност на дисертационния труд. Описани са са четири публикации, свързани с дисертационния труд. И четирите са в издания, индексирани в Скопус.

Данни за кандидата

Доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева завършва специалност “Английска филология“ в СУ „Св. Кл. Охридски“ през 1995 г. Тя има и втора специалност „Журналистика“. През 2006 г. придобива образователната и научна степен „доктор“. От 1995 г. кандидатката работи в катедра „Англицистика и американистика“ във ФКНФ, като от 2015 г. заема академичната длъжност „доцент“. Доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-

Георгиева има впечатляваща и активна научна, творческа и административна дейност. Освен ръководител на секция „Лингвистика“, тя е член на редица научни дружества като например Международната асоциация по когнитивна лингвистика. Доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева участва в редица научни и инфраструктурни проекти, свързани с подобряването на качеството на преподаването, със създаването на тестове по лингвистични дисциплини, с отношението между фигуративния език и мисленето, с изграждането на центрове за компетентност, модернизацията на университета. Кандидатката е водила или води курсове, свързани с лингвистика на текста, анализ на дискурса, лингвистичния дебат, както и курсове по практическа английска граматика.

Описание и приноси на научния труд

Дисертационният труд е на английски език и е с внушителните 446 стр. Той е със заглавие *A Multi-Process Cognitive Model for Investigating Text and Discourse (Многопроцесен когнитивен модел за изследване на текст и дискурс)*. Състои се от три части с общо девет глави и цитирана литература. Бих искала да подчертая, че след всяка глава има кратко описание на приносите, което много улеснява читателя. Също така предложените модели не само се описват, но и винаги се верифицират. Цитираните публикации са над 120.

Темата на дисертацията е изключително интересна, но и с висока степен на сложност, тъй като, от една страна, включва и метаравнище на наблюдение на текста, дискурса и реалния свят, а от друга – среща и тълкува термини и концепции, които или са твърде близки, или противоречиви и неясни. Смятам, че дисертантката се е справила блестящо, успявайки да изолира отделните когнитивни процеси в рамките на многопроцесността, както и да докаже тяхната релевантност чрез съответния набор от процедури. Много ценна характеристика на работата е нейната интердисциплинарност.

Уводът представя обекта на изследване, задачите, подхода, данните. В основата е проблемът за начините на моделиране и на използване на текста и дискурса. Изследователката избира конекционистки подход, при който едно явление се разглежда от всички възможни страни в тяхната взаимосвързаност. Отчита се теоретичната натовареност на понятията текст и дискурс, както и практическата им насоченост. В центъра на проучаването е когнитивната основа на текста и дискурса в нейното разнообразие, но също така и социолингвистични инструменти, както и индивидуални качествени и количествени

методи според съответния конкретен проблем. Подкрепям защитаваната позиция на авторката, че дори във времена на небивал технологичен прогрес, знанието за езика е основополагащо. Доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева търси параметрите на когнитивните механизми, които участват в менталната обработка на текст и дискурс.

Първа част на дисертацията се фокусира върху изолирането на когнитивните механизми, които могат да се включат в представения модел. Изследвано е понятието политическа реч, както и структурата на текста. Посочен е многофункционалният аспект на този тип реч – текст и комуникация. Изследвани са 50 речи от британски и американски политици в диапазон от 80 години. Изолирани са следните когнитивни механизми: концептуална метафора, изграждане на светове, припокриване на светове, профилиране. Откритието на авторката е добавянето на понятието Реален свят към двата други, познати в литературата – Текстов свят и Дискурсен свят.

Втора част представя многопроцесния модел от изолирани когнитивни механизми във връзка с подходящи теоретични подходи – лингвистика на текста и анализ на дискурса. След подробен разбор на идеите на Халидей и Хасан (1976), както и на Богранд и Дреслер (1981), в тази част се предлага дефиниция на Текстовата лингвистика като когнитивен продукт или система от свързани когнитивни процеси, където има припокриване или превключване на профилиране между Светове. При анализа на дискурса авторката използва набор от подходи, сред които прагматика, приложна лингвистика, социолингвистика, социално-когнитивни аспекти. Много ценно е сравнението на анализа на дискурса с текстовата лингвистика, където става ясно, че в текстовата лингвистика подходите имат по-голяма динамика и в нея се използват процеси, докато в анализа на дискурса преобладават статичността и дейностите. При дефинирането на анализа на дискурса се използват метафоризацията на дискурса като пространство около текста-продукт и концептуалната метонимия между елементи и социум/текст.

Трета част защитава необходимостта от използване на понятието „реален свят“ (в смисъла на отправна точка при когнитивните механизми и помощно средство за разбиране на контекста), като разглежда припокриване между текстов и реален свят, както и между текстов, дискурсен и реален свят, също и между дискурсен и реален свят. Моделът е приложен към две конкретни тематични области/явления – Брекзит и Фейсбук. Тук вече се

работи с внимателно подбрани данни (в работата - дейтасети) и с анкетния метод. За Брекзит авторката откроява 14 метафорични концептуализации, сред които шървата е развод. За Фейсбук е използван анкетният метод, откъдето е изведено наблюдението, че „нагласите на хората към използването на Фейсбук за социално-политическа комуникация и дейност са в процес на значителни колебания и промени по време на пандемичния период.“ (Автореферат, стр. 79-80). Важен извод е, че се наблюдава тенденцията българите да възприемат ролята на Фейсбук като дейност не само във виртуалния свят, но и в реалния.

Заклучението представя коректно обобщените приноси на дисертацията. Тук бих искала да откроя включените аспекти на приложимост, сред които са приложната лингвистика, мултимодалните средства, визуалните наративи.

Заклучение

Вземайки предвид високите научни качества на представения дисертационен труд и значимостта му за теорията и практиката на текста и дискурса, убедено ще гласувам за присъждане на научната степен „доктор на науките“ на доц. д-р Нели Тодорова Тинчева-Георгиева в направление *2.1. Филология, докторска програма Германски езици (Лингвистика на текста и анализ на дискурса – английски език)*.

07.05.2023 г.

Автор на становище: